

socialmedicinsk tidskrift

femtiofjärde årgången jan 1977 häfte 1

Industrivägen 13, Solna. Tfn 08/83 20 83

Postadress: Fack, 104 01 Stockholm 60

Postgiro 11 79-1

Allmän redaktion:

Claes-Göran Westrin, redaktör och ansvarig utgivare

Axel Gisslén, biträdande redaktör

Brita Bahrton, redaktionssekreterare

Redaktionsutskott:

Erik Allander, professor i socialmedicin, Huddinge

Ragnar Berfenstam, professor i socialmedicin,
Uppsala

Per Bjurulf, professor i socialmedicin, Linköping

Arne Borg, bitr. socialdirektör, Stockholm

Olle Höök, professor i medicinsk rehabilitering,
Göteborg

Gunnar Inghe, professor i socialmedicin, Stockholm

Bengt Lindegård, professor i socialmedicin,
Göteborg

Gunnar Lindgren, professor i socialmedicin, Lund

John Lovén, socialchef, Huddinge

Georg Svahn, socialdirektör, Stockholm

Bengt Söderberg, socialchef, Solna

Gösta Tibblin, professor i socialmedicin, Umeå

Willy Viklund, socialchef, Östersund

Klientdemokrati

Klienten är ofta politiskt fattig, hans inflytande över samhällets vårdorganisation och vårdresurser bör därför stärkas. I relation till terapeuten, vårdaren, är klienten den svagare parten, hans ställning bör återigen stärkas. Klienten är den främste experten på sin egen situation, han bör därför få större inflytande på behandlingen. Klienten kan bara lösa sina problem genom egen kamp, därför är klientmakt också ett medel att nå resultat i svåra behandlingsfall.

Så kan man fånga in några motiveringar för klientdemokrati. Självklara, obestridda? Ja, nästan åtminstone.

Men ändå. Prövar man de olika argumenten lite mera ingående inställer sig reservationer, nyanseringar. De gör det hela mycket mer komplicerat. Det är inte bara undanflykter om man med en starkt positiv grundinställning till klientdemokrati ändå finner begränsningar och problem.

Klienten är ofta politiskt fattig. Ja, men är det då hans inflytande på värden som skall stärkas? Är det inte resurserna att utnyttja de allmänna medborgerska rättigheterna som skall stärkas? Kanske är det mera en fråga om medvetandegörande än om en särställning framför andra medborgare när det gäller inflytande över samhällets vårdorganisation och vårdresurser.

I relation till terapeuten är klienten den svagare. Ja, men är det inte som Curt Åmark förtydligt påpekar just därför klienten kommer till terapeuten? Inte för att söka auktoritet. Utan för att söka sakkunskap. Terapeuten måste få lov att vara duktig påpekar Lars Bremberg. Ska inte terapeuten och klienten kunna mötas som jämlikar på ett grundläggande mänskligt plan även om den förre är starkare just på det område där de främst skall samarbeta?

Klienten är den främste experten på sin egen situation. Han har sin egen upplevelse. Den kan ingen anamnes göra bättre. Men att tolka och förklara upplevelsens bakgrund och sammanhang och därmed bli bättre herre över den egna situationen, det är något annat. Där behöver en annan slags expertis läggas till klientens egen.

Klienten kan bara lösa sina problem genom egen kamp. Att lösa sina problem är alltid en kamp. Frågan är mot vem. När Cecilia Modig talar om vreden som förändrar världen och människorna känns det på en gång både rätt och fel. Rätt därför att klienten ofta är föremål för ett förtryck som måste bekämpas. Fel därför att vreden kan vara enbart destruktiv. Omgivningen är inte alltid fientlig. Även kärlek kan förändra världen och människorna. Åtminstone vill man ännu tro det.

Innehållet i detta temanummer om klientdemokrati belyser hur väsentligt det är att utveckla klientens inflytande i olika former och på olika nivåer. Det visar också på svårigheterna, avvägningsproblemen. Då fyller det förhoppningsvis en uppgift.

A G

Detta temanummer är baserat på anföranden och debatter vid ett symposium om klientdemokrati som hölls den 26 mars 1976.

Materialet från symposiet har bearbetats av journalisten Jan Hermansson, Örebro.